

Mantelliefde Zorg met het hart

Factsheet voor gemeenten over de allochtone mantelzorger

Cijfers

Alles wijst er op dat het percentage allochtone mantelzorgers, naar verhouding, nog hoger ligt dan het percentage autochtone mantelzorgers. Naar verwachting neemt het aantal allochtonen tot 2050 met ruim 1,6 miljoen toe. Het sterkst groeit de groep niet-westerse allochtonen.

Vroegsignalering

De visie van Zet is om ernaar te streven om de mantelzorger in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld te krijgen oftewel: vroegsignalering is de basis. Mensen die langdurig en intensief mantelzorg verlenen lopen een vergrote kans op overbelasting. Mantelzorgers zijn geen vrijwilligers. Tijdige herkenning, erkenning en ondersteuning is van groot belang omdat allochtone mantelzorgers het gevaar lopen van overbelasting, die naar Nederlandse opvattingen over zorg onaanvaardbaar is.

In het licht van de Wmo vervullen gemeenten een regierol in lokaal mantelzorgbeleid.

Wmo prestatieveld 4

Gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

Allochtone mantelzorger

Familiezorg staat bij allochtone families hoog in het vaandel. Zorg wordt vaak traditiegetrouw gezien als plicht en het uit handen geven van zorg als een taboe. Vanuit die gedachte maken allochtone mantelzorgers relatief weinig gebruik van zorg door derden en mantelzorgondersteuning. En dus zijn vele van hen weinig tot niet op de

hoogte van vormen van mantelzorgondersteuning, terwijl zij wel degelijk behoefte hebben aan meer informatie over verschillende ziekten en vormen van mantelzorgondersteuning. Het begrip mantelzorg kan zelfs als onbekend worden beschouwd binnen allochtone kringen. Omgekeerd geven instellingen die zich bezig houden met mantelzorgondersteuning te kennen dat zij weinig zicht hebben op de mantelzorgbehoeften onder allochtonen groepen

Zorg is een universeel verschijnsel, maar kent een diversiteit aan normen, waarden en uitingsvormen. Zorg wordt in veel culturen gezien als een plicht en een familieaangelegenheid. Vreemden kunnen en mogen soms geen zorg geven vanwege de overtuiging dat professionele zorg minder goed is dan familiezorg. Het is duidelijk dat ook de kennis van zorgvoorzieningen varieert tussen de onderscheiden groepen allochtonen in Nederland. De tweede en derde generatie heeft een sterk uiteenlopende kennis over de mogelijkheden van het aanbod en de mogelijke ondersteuning van professionele zorginstellingen.

De meest praktische zorg wordt in allochtone families door vrouwen verleend. Die vrouwen zijn veelal dochters en schoondochters. Zij hebben zelf een eigen gezin en steeds meer verplichtingen buitenshuis (opleidingen, cursussen en betaald werk). Deze 'sandwich' van verplichtingen doet zich soms al voor op betrekkelijk jonge leeftijd: allochtone vrouwen krijgen enerzijds relatief jong kinderen en anderzijds doen gezondheidsproblemen bij allochtone ouderen zich vaak eerder voor.

Veel vrouwen missen door de omvang van hun zorgtaken de kans om een opleiding te doen, te werken of op een andere manier deel te nemen aan de Nederlandse samenleving. Het isolement waarin zij leven, leidt tot onderconsumptie van bepaalde vormen van zorg, zoals thuiszorg, ouderenzorg en psychiatrische zorg.

Gemeenten

Vanuit het ministerie van VWS is een meerjarenprogramma (2009 – 2012) gestart onder de naam "Goed voor elkaar" om gemeenten te ondersteunen bij de invulling van prestatieveld 4 van de Wmo – de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

De daarin genoemde basisfuncties geven een handreiking hoe mantelzorg goed ondersteund kan worden. Voor het formuleren van een lokaal mantelzorgbeleid inclusief een pasklaar implementatieplan kan Zet ondersteuning bieden.

Basisfuncties mantelzorg

Advies en begeleiding
Educatie
Emotionele steun
Financiële tegemoetkoming
Informatie
Materiële hulp
Praktische hulp
Respijtzorg

Randvoorwaarden ontwikkelen van lokaal mantelzorgbeleid

Participatie en inspraak

- Raadplegen en verantwoording afleggen

Doelgroepbenadering

- Maatwerk is essentieel

Regie en keuzevrijheid

- Mantelzorgers behouden eigen regie

Er- en herkenning en waardering

- Blijvende aandacht voor mantelzorg

Regie en samenwerking

- Beleid binnen lokale beleidsterreinen

De benadering van allochtone mantelzorgers vraagt om aansluiting bij en verdieping in hun zorgbeleving en hun leefstijl en communicatiemiddelen met aangepaste activiteiten.

De vroegsignalering dient voor een belangrijk deel te beginnen bij de vrouwelijke allochtone mantelzorg.

- Contact zoeken met allochtone jonge vrouwen
- Interculturele scholing van hulpverleners
- Ontwikkelen van cultuurpassend aanbod
- Verbreden naar reguliere instellingen

Aanbod van Zet

Ondersteunen bij opstellen beleidsplan

- Formuleren van de visie mantelzorg
- Betrekken van allochtone mantelzorgers
- Betrekken van mantelzorgondersteuners

Ondersteunen bij invullen externe regierol

- Betrekken van partijen die mantelzorgers ondersteunen en de zg. vindplaatsen van allochtone mantelzorgers, zoals huisartsen, onderwijs, thuiszorg en GGZ
- Diversiteit binnen zorg en welzijn als vertrekpunt onder de aandacht brengen bij die vindplaatsen
- Opzetten van netwerken, ontwikkelen van trainingen en werken aan empowerment van allochtone mantelzorgers.

Meer weten over mantelzorgbeleid?

www.mantelliefde.nl
www.prestatieveld4.nl
www.expertisecentrummantelzorg.nl
www.mezzo.nl
www.vng.nl
www.vilans.nl
www.zet-brabant.nl

Meer weten over allochtone mantelzorgers?

www.stichtingbmp.nl
www.palet.nl
www.forum.nl
www.muhabbat.nl
www.tympaan.nl
www.zorgvoorjeouders.marokko.nl

Voor advies en ondersteuning:

Nathalie Baas, Zet
nbaas@zet-brabant.nl

Zet December 2009